

підходів як в освітній процес, так і у виробничий. Однак на сьогодні, в умовах руйнування, пошкодження або релокації організацій-партнерів, актуальним залишається питання змістовного наповнення освітніх програм підготовки фахівців, їх практичного навчання та подальшого професійного становлення.

Питання ефективності такої співпраці бізнесу та освіти потребує пошуку нових підходів, визначення ключових показників та узгодження стратегічних цілей діяльності, зокрема й зі стратегічними цілями країни у повоєнному відновленні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Звіт про прямі збитки інфраструктури та непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на червень 2023 року. URL: <https://kse.ua/ua/russia-will-pay/>. (дата звернення 30.08.2023).
2. Збитки, завдані українському бізнесу внаслідок російської агресії, оцінюються в \$13 млрд. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zbitki-zavdani-ukrayinskomu-biznesu-vnaslidok-rosiyskoyi-agresiyi-otsinyuyutsya-v-13-mlrd/>. - Назва з екрана – (дата звернення 30.08.2023).
3. За рік війни в більш безпечні регіони релоковано 800 підприємств. *Міністерство економіки України*. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a700c206-722a-4752-b5bb-78a1063ae9db&title=ZaRikViiniVBilsh> (дата звернення 28.08.2023).

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Ткачук М. П.

*кандидат економічних наук, доцент
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

Іванців Б. З.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

У сучасних умовах, що характеризуються циклічними фінансовими кризами, ефективне управління фінансовою діяльністю підприємства значною мірою залежить від правильної побудови організаційного забезпечення фінансового управління в рамках цілісної організаційної структури підприємства. Досвід показує, що традиційна організаційна системи управління фінансовою діяльністю досягається за умови використання функціональної будови центрів управління. Існує два основних підходи до функціонального розмежування центрів управління. Перший – принцип незалежної діяльності функціональних центрів управління; другий – принцип взаємопов'язаної діяльності функціональних центрів управління. Таке

інтегрування дозволяє при мінімальних витратах забезпечити координованість дій між різними струк-турними підрозділами підприємства.

Варто зазначити, що формування організаційної структури управління фінансовою діяльністю неможливо без наявності суб'єктів управління фінансовою діяльністю підприємства. Суб'єктами управління фінансовою діяльністю підприємства виступають його структурні та функціональні підрозділи, діяльність яких взаємопов'язана і підпорядкована головній меті управління фінансовою діяльністю на підприємстві, а саме: отриманню максимального прибутку з мінімальними витратами.

Організаційна структура управління фінансовою діяльністю та її місце в ієрархії підприємства значною мірою залежать від форми організації бізнесу, галузі та обсягів діяльності господарювання.

За ієрархічною ознакою організаційні структури управління фінансовою діяльністю підприємства можуть бути дво- або трирівневими. Перший рівень – це фінансові служби управління підприємством у цілому, другий – його структурні одиниці (відділи, служби, цехи), третій – підрозділи (дільниці, бригади).

На нашу думку, з метою комплексного і системного організаційного забезпечення управління фінансами на підприємстві доцільно створювати фінансову службу, яка б виконувала наступні функції: фінансовий аналіз, фінансове планування, фінансове прогнозування, фінансовий облік, фінансовий контроль. До фінансової служби повинні входити такі підрозділи: бухгалтерія; відділ планування та прогнозування; фінансово-аналітичний відділ.

В останні роки на практиці поряд з традиційною інтеграцією системи фінансового управління у загальну систему управління підприємством використовуються й інші більш прогресивні форми такої інтеграції. Одною з таких форм є концепція управління окремими напрямками діяльності підприємства на основі «центрів відповідальності». Центр відповідальності являє собою структурний підрозділ підприємства, який повністю контролює ті чи інші напрямки фінансової діяльності, а його керівник самостійно приймає управлінські рішення і несе повну відповідальність за досягнення планових показників, що характеризують стан фінансової діяльності цього підрозділу.

Основними етапами формування системи організаційного забезпечення фінансового управління на підставі центрів відповідальності можуть бути наступні:

- дослідження особливостей функціонування окремих структурних підрозділів з позиції їх впливу на окремі аспекти формування та використання фінансових ресурсів;
- визначення основних типів центрів відповідальності в розрізі струк-турних підрозділів підприємства;
- формування системи прав, обов'язків і міри відповідальності керівників структурних підрозділів, визначених як центри відповідальності;
- розроблення та доведення центрам відповідальності планових (нормативних) фінансових завдань у формі поточних чи капітальних бюджетів;

- забезпечення контролю виконання встановлених завдань центрами відповідальності шляхом отримання відповідної інформації (звітів), її аналізу і з'ясування причин відхилень.

Так, у фінансовій структурі підприємства, залежно від специфіки та структури бізнесу, а також від функцій, виконуваних підрозділами, можуть бути виділено п'ять основних видів центрів відповідальності; центр нормативних витрат, центр управлінських витрат, центр управлінських витрат, центр доходів, центр прибутку, центр інвестицій

Кожен центр відповідальності організаційної структури управління фінансовою діяльністю відповідає за конкретний показник фінансової діяльності підприємства й контролюється певним менеджером даного підрозділу, що дозволяє чітко та ефективно виявляти, аналізувати та усувати виявлені недоліки роботи центрів відповідальності.

Другою складовою системи забезпечення управління фінансовою діяльністю являється інформаційна система, яка набуває прямого значення, оскільки від якості використовуваної інформації при ухваленні управлінських рішень значною мірою залежать витрати фінансових ресурсів, прибуток і інші показники, що формують грошові доходи власників капіталу.

Для налагодження ефективного і системного інформаційного забезпечення необхідно вирішити такі завдання:

- з'ясувати бази даних шляхом поділу інформації на групи, які використовуються на різних рівнях управління;

- визначити необхідні програмні продукти для проведення аналізу фінансового стану підприємства;

- постійно контролювати стан застосування фінансової інформації.

Основа інформаційної бази управління фінансовою діяльністю становлять показники внутрішніх інформаційних джерел підприємства, що є підставою для проведення аналізу, прогнозу і прийняття оперативних управлінських рішень в усіх напрямках фінансової діяльності підприємства, зокрема йдеться про показники фінансового стану і результатів господарської діяльності підприємства в цілому, показники фінансових результатів діяльності окремих структурних підрозділів, а також нормативно-планові показники, пов'язані з фінансовим розвитком.

До основних класифікаційних складових інформаційного забезпечення управління фінансовою діяльністю належать:

- звітні та оперативні дані, зокрема фінансова звітність, статистичні оперативні дані;

- нормативна та інструктивна інформація всіх рівнів (державна, регіональна, галузева);

- планово-прогнозна інформація;

- довідково-аналітична інформація.

Система інформаційного забезпечення повинна містити наступні складові: інформацію, інформаційний потік, інформаційну систему, інформаційну технологію, комунікативне середовище, канали руху інформації, носії та передавачі інформації.

На основі проведеного дослідження зроблені наступні висновки: ефективність управління фінансами сучасного підприємства може бути досягнута завдяки діяльності системи організаційно-інформаційного забезпечення що здійснює поєднання дій і рішень по забезпеченню стійкого поточного фінансового становища підприємства, його платоспро-можності і ліквідності, а також перспектив розвитку, підкріплених довгос-тровоковими джерелами фінансування, що формують структуру активів.

Дотримання чіткої алгоритмізації організаційно-інформаційного забезпечення та управління інформаційними потоками створить умови для прийняття раціонального ефективного управлінського рішення із мінімальними ресурсними витратами та значно знизить величину можливих ризиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аранчій В. І., Томілін О. О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
2. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-ге. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
3. Жигалкевич Ж. М., Кам'янська О. В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Трофімчук М. О.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту*

*Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Країнська Л.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Нестабільність та складність прогнозування зміни зовнішнього середовища функціонування українських підприємств, внаслідок війни, потребує застосування принципів та методів адаптивності, щоб своєчасно реагувати на зміну середовища функціонування на основі вдосконалення внутрішніх процесів та коригування існуючих засад управління.

Адаптивне управління – це стратегія управління, яка полягає в здатності системи або організації адаптуватися до змін у своєму оточенні або умовах